

Integrisana kontrola štetočina za maline

**Barbara H. Łabanowska,
Małgorzata Tartanus
Istraživački institut za hortikulturu
Skierniewice, Poljska
e-mail: Barbara.Labanowska@inhort.pl
e-mail: Malgorzata.Tartanus@inhort.pl**

InHort
SKIERNIEWICE

Integrirana zaštita (IZ)

- **Integrirana zaštita je obavezna od 1/1/2014.**
- **Osnovna pravila:**
  - **Upotreba metoda koje su sigurne za okoliš i korisne vrste (uglavnom nehemijske metode) i upotreba hemijskih metoda samo kada je to potrebno.**
  - **Izbor polja koje je slobodno od štetočina tla i bez korova.**
  - **Sadnja samo zdravog rasadničkog materijala/ biljaka na kojima nema štetočina, koje certifikovani rasadnici proizvode i prodaju (matične zasade visoke kvalitete).**
  - **Sistematski pregledi zasada su potrebni za određivanje prisustva i veličine populacije štetočina i vremena kontrole.**
  - **Također provjerite prisustvo korisne faune**

Nehemijske metode i korisna fauna za smanjenje štetočina

Predatorske grinje (Phytoseiidae) se preporučuju za kontrolu paukovih grinja i eriofidne grinje

Phytoseiidae

Tetranychus urticae

Neotetranychus rubi

Phyllocoptes gracilis

Nehemijske metode i korisna fauna za smanjenje štetočina

Larve of Chrysopidae (zeleni mrežokrilac), larve and bube bubamara, predatorske bube sa Anthocoridae, Syrphidae, uholade i druge su vrlo aktivne u smanjenju afida

Aphididae

Nehemijske metode i korisna fauna za smanjenje štetočina

Predatorske Ichneumonidae, Trichogramma su vrlo aktivne u smanjenju savijača lista

Tortricidae

Nehemijske metode i korisna fauna za smanjenje štetočina

Entomopatogenične nematode za kontrolu *Otiorhynchus* larve i bijele larve.

Melolontha melolontha

Elateridae

Otiorhynchus sulcatus

Nehemijske metode i korisna fauna za smanjenje štetočina

Uvođenje predatorskih grinja (Phytoseiidae)

Tetranychus urticae

Neotetranychus rubi

Phyllocoptes gracilis

Nehemijske metode i korisna fauna za smanjenje štetočina

Biološki proizvodi: sadrže bakterije (npr. *Bacillus thuringiensis*) ili biogenkog porijekla (npr. Spinosad).

Tortricidae

Nehemijske metode i korisna fauna za smanjenje štetočina

Nehemijski proizvodi, kao što su polisaharidi - Afik, jedinjenja silicijuma - Siltac EC, camelina ulje - Emular '940 EC se može koristiti za kontrolu paukovih grinja.

Tetranychidae

Aphididae

Eriophyoidea

Monitoring

Za potrebe praćenja štetočina može se koristiti sljedeća oprema:

- **Zamke sa feromonima** (delta ili tunelske zamke)

npr. for savijače, staklokrilce, mušice lista i stabljike, *Byturus tomentosus*, *Phyllopertha horticola*

Savijači

*Resseliella
theobaldi*

Byturus tomentosus

Phyllopertha horticola

Monitoring

- **ljepljive zamke**

Bijele: *Anthonomus rubi*, *B. tomentosus*,

Žute: tripsa

Anthonomus rubi

Byturus tomentosus

Tripsa

Monitoring

- **zamke sa mamcem** - *Drosophila suzukii*

Drosophila suzukii

Monitoring

- **Stresanje insekata sa cvijetova u široku posudu**
npr. *Anthonomus rubi*, Otiiorhynchidae, *Lygus rugulipennis*

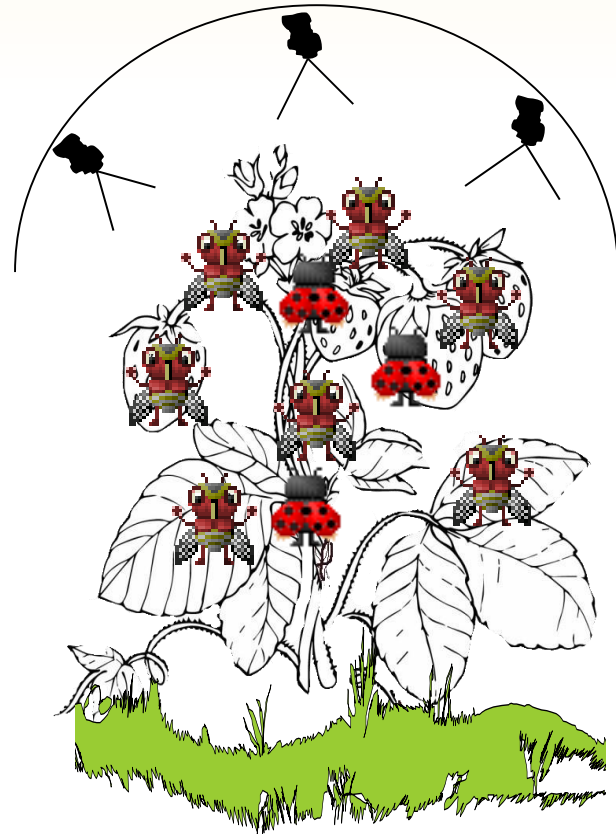
Monitoring

- **Povećalo ili binokularni mikroskop:** paukove grinje, *Phyllocoptes gracilis* – grinja lista i pupoljka maline, lisne uši

Integrirana zaštita (IZ)

Jedan od najvažnijih elemenata ovog sistema je praćenje u cilju **utvrđivanja prisutnosti i potreba za kontrolom štetočina, tačog datuma tretmana i pravilnog izbora mjera zaštite**

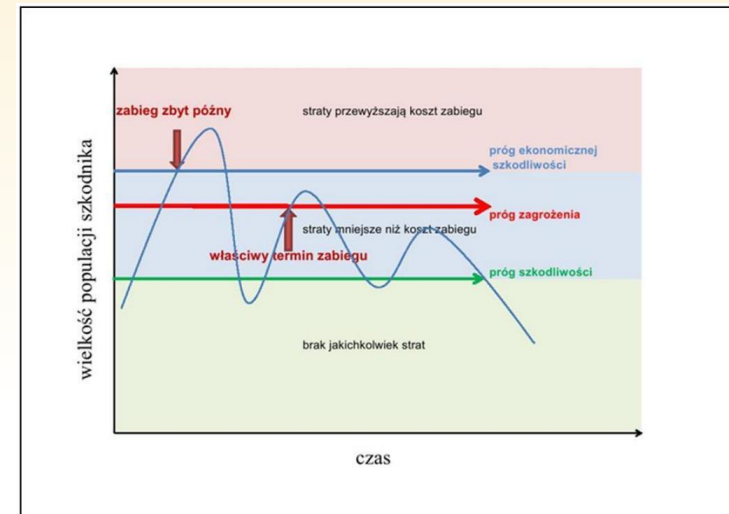
Racionalna zaštita bilja

- Minimalni rezidualni aktivni sastojci u voću.
- Tretmani u rano proljeće - manji rizik da aktivni sastojci ostanu u voću.
- Maksimalno smanjenje štetočina prije i neposredno nakon pune cvatnje maline i nakon branja plodova.
- Formule sa dužim povlačenjem se preporučuju primijeniti ranije u sezoni i sa kraćim periodom čekanja - bliže berbi.
- Neki proizvodi - aktivne supstance, mogu se koristiti samo 1 ili 2 puta u sezoni (vidjeti etiketu).
- Prije prskanja, apsolutno je potrebno provjeriti aktuelnu etiketu proizvoda.

Nivo praga

Prag rizika određuje broj štetočina koje su opasnost za rast, te je nakon postizanja ili prelaska tog nivoa, potrebno provesti kontrolni tretman.

Potreba za kontrolom štetočina se određuje na osnovu rezultata inspekcije plantaže.

Za najvažnije štetočine nivo praga je utvrđen i široko dostupan uzgajateljima voća.

Važne štetočine za malinu

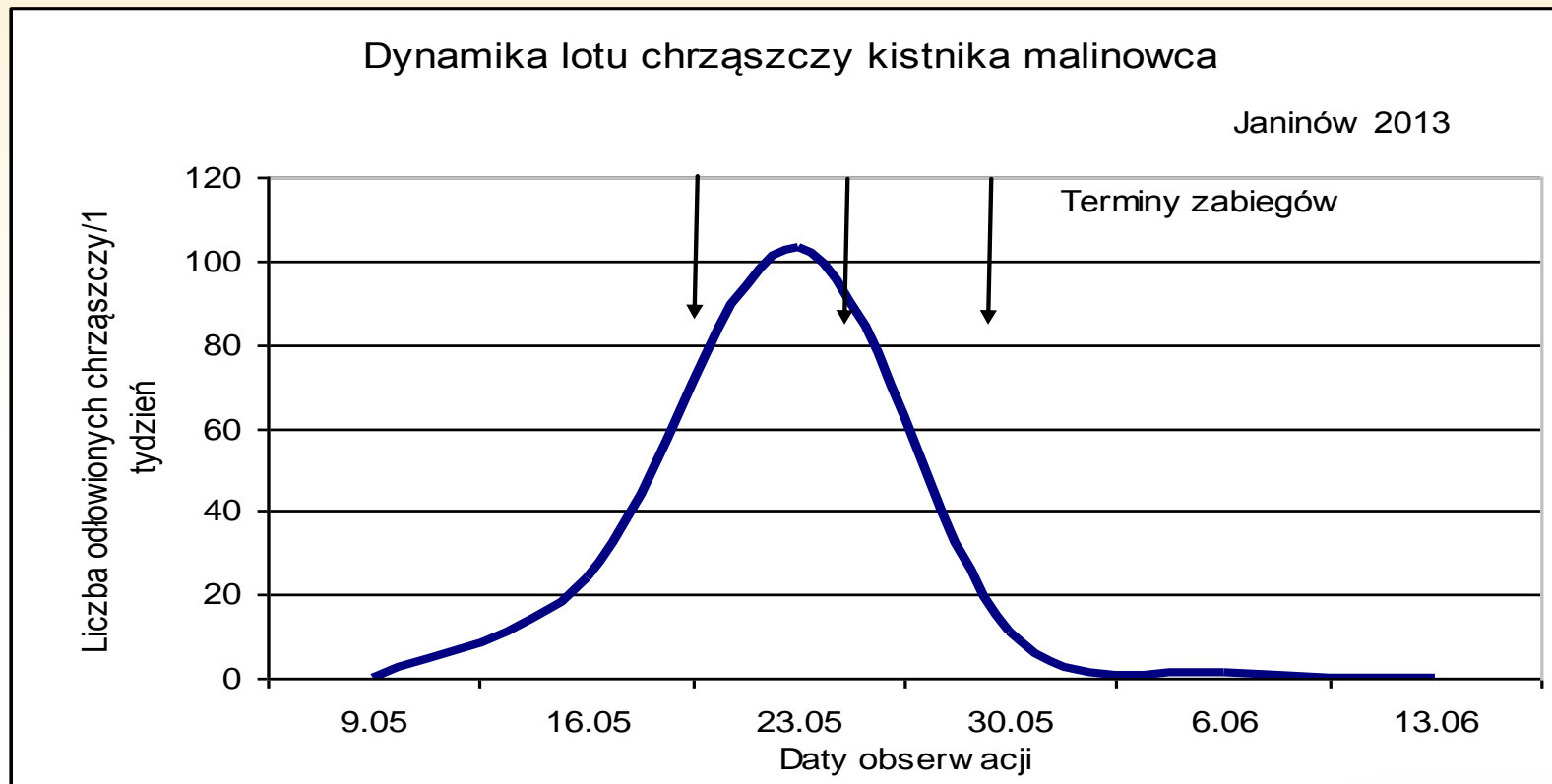

Malinin pupar - *Byturus tomentosus*

- **Vrlo važna štetočina**
- U proljeće bube uništavaju listove, uništavanju cvjetove, a posljedica toga je smanjenje prinosa
- **Larve se hrane u plodovima, uništavaju tkivo, prinosi se ne mogu koristiti (diskvalifikacija prinosa)**

Byturus tomentosus – monitoring, feromonske zamke

Malinin pupar - *Byturus tomentosus*

Nivo praga - 1 buba / 200 cvjetova

Prema Poljskom standardu PN-R-75 532 (1996):

- Za Extra izbor – NITI JEDAN plod ne može biti oštećen
- Za izbor 1. klase – maksimalno 2% oštećenih plodova je dozvoljeno

Hemijska kontrola

Prije cvjetanja, nakon punog cvata: **tiacloprid**,
acetamiprid

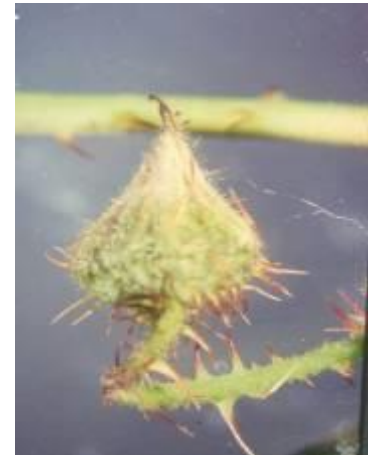

Anthonomus rubi – Malinin cvjetar

Važna štetočina

Buba može uništiti do 30% pupoljaka, uzrokovati smanjenje prinosa

Oštećeni pupoljci uvenu i otpadnu. Larva se hrani u pupoljku.

Anthonomus rubi – Malinin cvjetar

Nivo praga - 2 bube / 200 cvatova

Hemijska kontrola:

Zajedno sa ***Byturus tomentosus***

Prije cvatnje – **tiacloprid, acetamiprid**

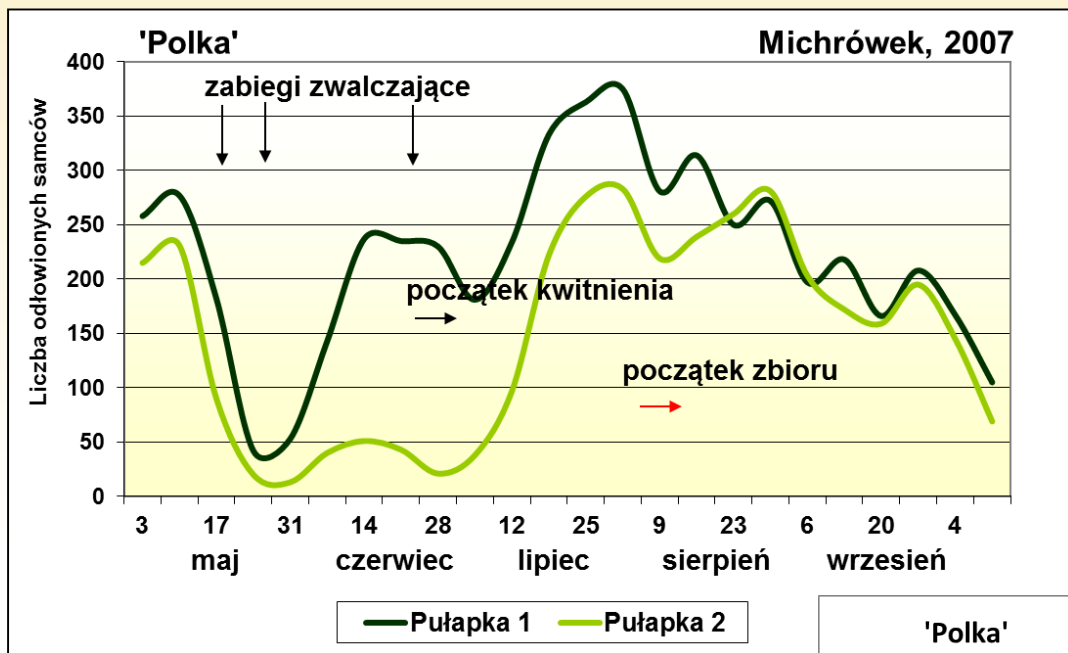
Resseliella theobaldi – Malinina mušica

- **Vrlo važna štetočina** za sve kulture koje se uzgajaju
- Larve se hrane ispod kore izdanaka, uništavaju ih
Gubitak u prinosu je proporcionaln broju oštećenih izdanaka

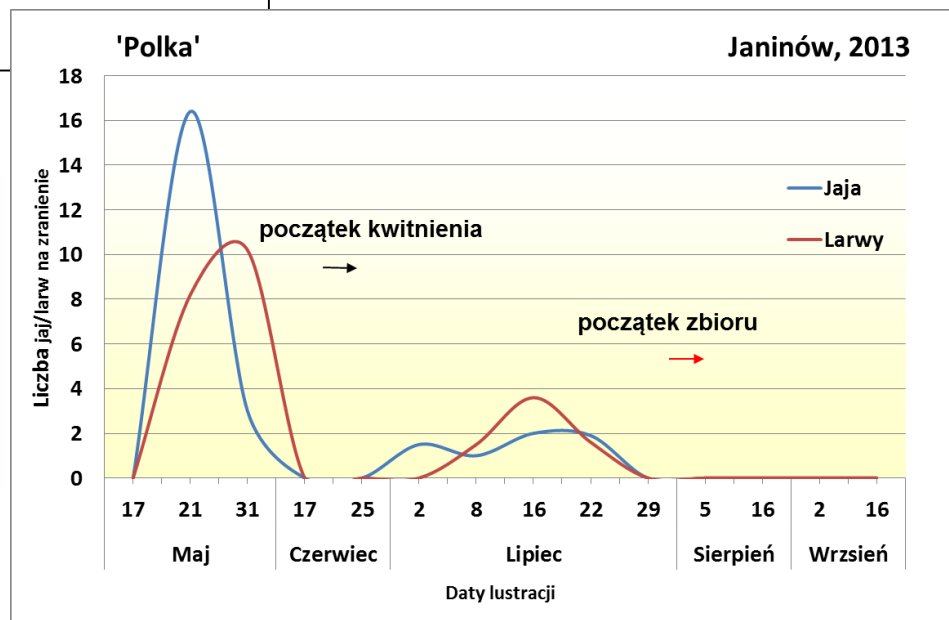
Resseliella theobaldi – monitoring, feromoni

Odrasle na feromonskiej zamci

Oštećenja na izdancima

Resseliella theobaldi – Malinina mušica

Nivo praga > 5% oštećenih izdanaka

Hemijska kontrola

Prije cvjetanja, nakon punog cvata, nakon berbe
(samo cv. plodovi na izdancima starim 2 godine):

tiaclopid, acetamiprid, deltametrin

Lasioptera rubi - Kupinnina mušica galica

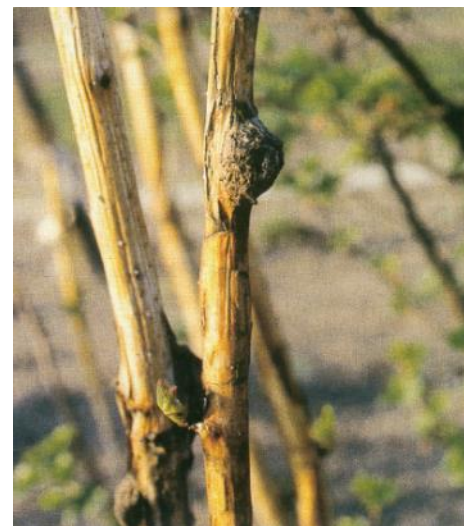
Lokalno važna štetočina

Nivo praga - >5% oštećenih izdanaka

Kontrola – rezanje i paljenje stabljika sa oštećenim mjestima - nakon berbe plodova i tokom zime ili u rano proljeće, prije početka leta odraslih štetočina

Hemijska kontrola:

nema registrovanih
insekticida

Pennisetia hylaeiformis – Malinin staklokrilac

Lokalno važna štetočina

Nivo praga - >5% oštećeni izdanci

Hemijska kontrola u julu, nakon berbe

(samo na cv. Plodovima na izdancima
starim 2 godine):

tiacloprid, acetamiprid

Phyllocoptes gracilis – Eriofidna grinja lista maline

- **Vrlo važna štetočina**
- Eriofid se hrani na donjoj strani lista, uzrokuje svijetlo zelenu – žućkastu diskoloraciju na listovima
- **Vektor virusa** (RLBV) - virus zamrljanosti maline brzo se širi na zdrave plantaže

Phyllocoptes gracilis – Eriofidna grinja lista maline

Nivo praga: prisustvo i samo jedne erioidne grinje

Hemijska kontrola:

Sumpor u rano proljeće ili u jesen

(opadanje lišća)

'Glen Ample' – kontrola nakon berbe

'Glen Ample'

Tetranychus urticae – obični paučinar

Neotetranychus rubi – paučna grinja

- **Vrlo važne štetočine**
- Prezimljene ženke (0.5 mm). Štetočina se hrani sa donje strane lista.
- Sisanje soka ćelija uzrokuje diskoloraciju i uvenulost listova ili čak izdanaka.
- *T. urticae* pravi delikatnu paučinu, što je čini teškom za kontrolu

***Tetranychus urticae* – obični paučinar**
***Neotetranychus rubi* – paučna grinja**

Nivo praga:

Prije i nakon cvjetanja – > 2 štetočine/list

Nakon berbe – > 5 štetočina/list

Na sorti plodova na jednogodišnjim izdancima - > 1 štetočina/list

Hemijska kontrola:

fenpiroksimat – (jednom u sezoni), **spirodiclofen**, **abamectin**

Biljne uši

Amphorophora idaei – velika malinina vaš

Aphis idaei – mala malinina vaš

Sitobion fragariae – lisna vaš

Vrlo važne štetočine, vektor virusa bolesti

Siše sokove ćelije, oštećuje i

uzrokuje deformacije listova, vrhova izdanaka,

cvati.

Biljne uši na malini

Nivo praga - 5 % oštećeni izdanci

Hemijska kontrola:

prije cvjetanja, nakon punog cvjetanja,
nakon berbe, nakon otkrivanja biljnih
thiacloprid, acetamiprida (max. dva
puta u sezoni), deltametrin

Thrips fuscipennis – Ružin trips

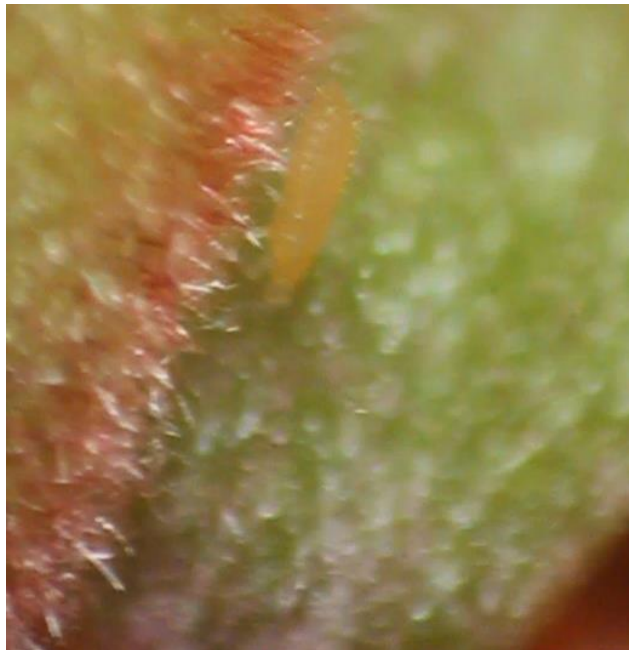
Lokalna štetočina, kadkad vrlo važna

Na malinama se najčešće javlja u maju, hrani se uglavnom na cvjetovima, oštećujući ih. Ponekad se hrani prodovima, pogotovo u ljetnim mjesecima.

Hemijska kontrola:

Trips se limitira tokom kontrole za *A. rubi* i *B. tomentosus* i biljne vaši.

spinosad

Savijači - Tortricidae

Lokalno vrlo važne štetočine

U proljeće gusjenice mogu uništiti vrhove izdanaka, savijati lišće i plesti svilenu nit oko njih (one se hrane i učauriti unutra), smanjuju intenzitet rasta ili zaustavljaju rast potpuno, te smanjuju plodove. Savijači lista mogu oštetiti pupoljke i cvat.

Savijači - Tortricidae

Nivo praga:

20 oštećenih izdanaka / 200 izdanaka (10% oštećenih izdanaka)

Hemijska kontrola:

prije cvjetanja ili kasnije, nakon otkrivenih larva, prije nego što saviju lišće

acetamiprid (max. dva puta u sezoni)

Štetočine tla

Kontrola tla prije sadnje na prisustvo štetočina rođenih u tlu, npr. bijele larve, žičnjaci, Otiorhynchus larve. Bijele larve oštećuju mlade biljke mnogih vrsta: jagode, trešnje, jabuke, maline, borovnice.

Štetočine tla

Nivo praga - 1 bijela larva/2m²
površine polja

Hemijska kontrola – nema registrovanih
pesticida

Drosophila suzukii

Nova, invazivna vrsta zabilježena u Poljskoj od 2014. godine.

Monitoring: specialne zamke mamci

Do sada larve štetocine nisu zabilježene na malinama (u plodovima)

Hemijska kontrola: tiacloprid, deltametrin, Spinosad

Hemikalije dozvoljene za zaštitu maline

Hemijski proizvodi:

Tiacloprid: Calypso 480 SC;

Acetamiprid: Acetamip 20 SP, Acetamip New 20 SP, Acetamipryd 20 SP, Miros 20 SP, Mospilan 20 SP, Stonkat 20 SP (2x tokom sezone);

Fenpiroksmat: Ortus 05 SC (1x tokom sezone);

Spirodiclofen: Envidor 240 SC

Abamectin: Acaramik 018 EC

Deltametrin: Patriot 100 EC

Spinosad: SpinTor 240 SC

Nehemijski proizvodi:

silikonska jedinjenja: Siltac EC,

camelina ulje: Emulpar '940 EC,

polisaharidi: Afik.

Acalitus essigi – Malinin pupar

Vrlo važna štetočina kupina

Eriofoid se hrani lišćem, pupoljcima, cvjetovima i plodovima kupina.

Uzrokuju gubitak boje lišća, plodovi ne sazrijevaju: ostaju crveni i tvrdi

Hemijska kontrola - Nema registrovanih proizvoda
Sumpor u rano proljeće ili u jesen (opadanje lišća)

Hvala Vam na pažnji

InHort
SKIERNIEWICE

